

מסורת הש"ס

(א) לקמן יח, (ב) [מנחות
טז:], (ג) [ז"ל ואמר],
(ד) [צרכות נה], (ה) [ויקרא
ה], (ו) [ז"ל ההיא דאמיה
רש"ש], (ז) [דברים כג],

תורה אור השלם

1. גִּשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְדָּמָה
לְשֹׁמֵר מִשְׁפָּטִי צִדִּיקִי:
תְּהִלִּים קִיט קו
2. (כב) וַתֵּדֹא עָלַי שֵׁם יְיָ
וְיֹאמַר אֵלַי קוֹם צֶא
אֶל הַבִּקְעָה וְשֵׁם אֲדִבֶּר
אוֹתָךְ: (כג) וְאָקוֹם וְאֶצֵּא
אֶל הַבִּקְעָה וְהִנֵּה שֵׁם
כְּבוֹד יְיָ עֹמֵד כְּבוֹד
אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל גִּזְרֵי כְּבֹר
וְאֶפֶל עַל פָּנָי:
יְחֻזְקָא 1 כב-כג

הגהות הב"ח

(א) גמ' מושבע ועומד
מהר סיני הוא ואין
שבעה: (ב) רש"י ד"ה
הא קמ"ל: (ג) ד"ה והלא
וכו' מהר סיני הוא דכתיב
ושננתם וכו' מהר סיני
הוא דכתיב לא ימוש:

גליון הש"ס

גמ' עליו להשבים
שנאמר. עי' צפרסי' שמות
יט טז: בהר"ן ד"ה והלא
מושבך ועומד. שהיא
חלה לבני בל יחל. עי'
בגשון הרמב"ן על התורה
פ' חוקת שכתב ואפי'
בקיום מ"ע אין חלות שאם
נשבע לקיים את המצות
ולא קיים אינו מתחייב
מאום שצוה לא לקרבן
ולא מלקות:

פירוש הרא"ש

מִן שְׁנֻבְעִין לְקִים
הַמְּצוּרָה. וְלֹא שָׁמָּה יֵבֶה
לְדִי תִקְלָה וְיַעֲזוּב עַל
שְׁנוּמָתוֹ: וְהֵלֵא מִשְׁבַּע
וְעֹבֵד הָיָה. לְקִים הַמְּצוּרָה
וְאֵין שְׁנוּמָה חֵלָה עַל
שְׁנוּמָה לְדִשְׁשִׁין לִיה
שְׁנוּמָת מִלְּרַע אוֹ
שְׁנוּמָת מִלְּרַע עַל
לְיִיטִיב דְּכַתְּבָא רְשׁוּת
אִיִּיר וְלֹא קִבְּרָא מְצוּרָה:
אִלֵּא אֵה קִבְּרָא לְדִשְׁרִי
לְדִוּוּי שְׁמִירָה. וְלֹא אֵה
מִזְכִּיר עַל נִפְשֵׁי לְנֻטְלָה אוֹ
שְׁנַע בְּשֵׁם וְאֵם שְׁנַע בְּלֹא
שֵׁם יִמְרֵי לְקִיבְּרָא כְּדִי
שָׁא תִּגְבֹּל אֲדַם שְׁנוּמָת
וְיֵבֶה לְשַׁנֵּע גַם עַל דְּכִרִים
חֲסִירִים: שְׁנַר גִּירוֹל הֵיט
לְאִיִּיר יִרְדָּא לְפִי הֵיט

זר ממש דלא איקרי נדר אל
זו נדקה: והלא מושבע ועו
מלוה כדבר הרשות היינו כג
כי האי דדמי לנדקה ליכא רב

מושבֵּעַ ועוֹבֵד מִדֶּרֶךְ חַיִּי
וּמִימֵה אֲדַפְרִיךְ לִרְיָ
לְדַאֲשֵׁר לִיטְעֵר מִמֶּנּוּ כְּמוֹ
הַיֵּטֶר דְּרֵב גִּילָל בְּמִרְיָתָא
שְׂמִים לְנִעְלָה אֲבָל לֹא מִיִּירִי
קִינִי הוּא הֵיטֵר לְטוֹרֵר אִם
לֹא יָמִי לֹא מִקָּיָל אִם עֲבָר
לְחֹרִי נִפְשֵׁיהּ וְלֹא מִיִּתְקַר
לְהִלְכָּלָא דְּאֻפְשָׁה לְמִילָתָא פִּי
הָאוֹמֵר לְבָנִי פִּרְקֵי וְהוּא
יֵדֵס יֵדֵס לְשׁוֹבֵעִי אִם יָמִי
לְחֹרִי נִפְשֵׁיהּ הֵיטֵר דְּרֵב גִּילָל
לְפִרְשֵׁי לֵבֵן לִשְׁכּוּעָה לֹא
עוֹמֵד וְיֵדֵס וְיֵדֵס לִכְנֵס
וְהוּא קָרָן דְּשָׂרִי לְחֹרִי אֲנִי
לְטוֹרֵר לְפִנְיָן לְחִיבִי
לִיטְעֵר מִמֶּנּוּ וְיֵדֵס מִיִּלְכָּה
לְחֹרִי

רעז"י

דאי לא מאי כי עייל לביטיה. ומיהו הרא
לן בפרק ואלו מגלחין (מ"ק דף טו:) מ
בעלמא אסור אלא ודאי אשמו מותרת.
במנודה לעיר אחרת שאינו מנודה לע

(ט) קא משמע לן דשרי ליה לאינש.
לישבע כדי לזרז עלמנו לקיים את
ההנחיה: והלא מושבע ועומד מהר
סיני (א). דכתיב ושננתם (דברים ו)
לאהרן וכל ישראל משה ויעקב
למשיח (יהושע ט) לא ימוש ספר
ההתורה הזה וגו': כיון דאי צעי פטר
נגפשיה בקריה שמע שחרית וערבית.
דכיון דקרא ק"ש קיים לא ימוש דא"ר
ששמעון בן יוחי בנסכת מנחות (דף
עט:) כל הקורא קריה שמע שחרית
וערבית דרי זה קיים מלות לא ימוש
ורכוזין דאי צעי פטר נפשיה מושגתה
בצוקריה שמע דיואל זה ידי חובתו
מאותה שבועה דהר סיני משום הכי כי
אמר אשנה פרק זה (אע"ג) דלא הוי
מושבע בכי דכבר פטר נפשיה והאכי
חול עליה שבועה: והנה סם כבוד אלהי
ישראל עומד: מסנו. משנה: סנו.
גממרא: יהיב שלמא לבי עשרה. וכד
מתביין ליה הוו מתירין ליה מדיו:

שְׁלֵמָה לְבִי י' עַד דְּמִקְלָעִי
אֲשִׁי יָדַע מֵאֵן שְׁמַתִּיהָ מֵהָ
שְׁלִיחַ הַלְּמִישְׁרֵי לִיָּה לֹא שֶׁ
שְׁמַתִּיהָ וְשָׂרוּ לִיָּה בַחֲלֻמֶּיהָ

ועומד מהר סיני הוא. כלומר ודאי אפי"ה חפצא אנפשיה ליתיה לעולם בצעשה רשעים עלי נדר בזוי ובקרבן ובשבועה וארופ"ה (ספ"א ומש"ה) קשאי לך דאין שבועה קאמר נדר גדול נדר כלומר נדר משום מבתרתא לך דלאו דווקא דבהכי מיפטר תמורה מחודדין פזין שאס יסאלך אדם שכתבתי בפרק שבועות שמים בנדרל דהכי קאמרין כיון דאי צעי פטר נפשיה מלגמרי אפילו לקרבן והיינו דקאמר נדר לך דהכי קאמר כיון שאמר נשים הרי לך נדר מזה מהניא דמאי דאמרין הבא ללדקה דכתבתי בפז"ק" וזדקה [על פ"א].

שמתפס דבדר הגדור אלס משצין ליה כאילו נדר
 דהוא. דכתיב והגית בו יומם ולילה ואע"ג דחנן לקס
 שמתפס דבדר אסור דלפין לה מצי דידר נדר
 גמור ליחול על דבר מנה וגמרינו משצוה דלניה חלה

[illegible]

כל כנויי פרק ראשון נדרים

ו"ל כחז לאשמו אינה חייבת לנהוג בו נדוי וטעמא דמילתא משום לאשמו כגופו ודייק לה מדאיבישא
ה מרה בתשמיש המטה דלס אשמו חייבת לנהוג בו נדוי מאי קמבעיא ליה פשיטא דלפי קירוב
פשר לדחות ראיא זו דלפי' אם תימצי לומר לאשמו חייבת לנהוג בו נדוי משכחת לה להאיא בעיא
ואפי' הכי הוא עצמו מנודה הוא ואם איתא למנודה אסור בתשמיש המטה הוא עצמו אסור
כבר קאמר על פי שאלת מומרת:

והלא מושבע ועומד מהר סיני והלא אלף הא קמ"ו וכו'. מסתברא לי דהכי פירושא דמעיקרא קס"ד דרב גידל אלף לאשמועינן שבעות חלה על דבר מזה דבזר הרשות ומוכח לה מדכתיב נשבעתי ואקיימה ומש"ה פריך והלא מושבע ועומד הוא דלא מוכיחין בפרק שבעות שמים בחרא (שבעות ט. ד) דהא דכתיב להרע או להטיב^א בדבר הרשות כתיב קרא ולא בדבר מזה וכי תימא ה"מ לקרבן ולהרע או להטיב גבי קרבן כתיבא אבל כל יחל איכא אפילו בדבר מזה אס קמיא לא נשבעתי ואקיימה ה"מ הוה ליה למימר דהכי דאמעטא מזה מקרבן לא אמעטא מזל יחל דכחיון התם בפרק שבעות שמים בחרא (שס כה). דמילתא דליחא בלאו והן יזי נמי בלהבא דאמעטא מקרבן מלהרע או להטיב ולא אמעטא ממלקות ולהא לא נריך קרא א"כ מאי קאמר שנאמר נשבעתי ואקיימה ומתעללינן אלף הא קמ"ו דשרי ליה לזרוזי נפשיה כלומר ודאי לא אינטריך האי קרא לומר * שהיא חלה לגבי כל יחל אלף ה"ק מנין שדבר הנון הוא להשבע לקיים את המצוה ואפי' כשרים שנמנעין משבעות נשבעין הן צדק שנאמר נשבעתי ואקיימה כלומר שהרי דוד היה עושה כן: והלא מושבע

אמרת נדר גדול שזעה קאמרת דלמר בהדיא בשזעה אשנה פרק זה שהי נדר כיון שהוא מיחסר
ו דאי שזעה קאמרת כדאשכחן בדוכתי טובא דקרי ליה לשזעה נדר דמתן (לקמן דף ט.) כדרי
ו ין נמי בריש פרק ארבעה נדרים [לקמן דף כ.] הוה דלמא^א לקמיה דרב אסי א"ל במאי נדרת באלהא דישאל
לה על שזעה לקרן דמולאמרת נדר גדול משמע לכל דיני שזעה דאי קמ"ל לורחי נפשיה שרי ומש"ה
הוא זה וראוי לעשות כן א"ה היינו דרב גידל קמיימא: **הא קמ"ל דינו דאי צעי פטר נפשיה וכו'.**
די חייב כל אדם ללמוד תמיד יום וילנה כפי כמו ואמרינן בפ"ק דקדושין (דף ט.) ת"ר ושננתה שיהו דברי
שלם תגמגם ותאמר לו וכו' וק"ש שחרית וערבית לא סגי להכי. אלא מכאן נראה לי ראייה לדברי
ידי דלמא מדרשא אע"פ שהוא מן התורה כיון דליתיה מפורש בקרא שזעה נדרה עליו. והכא
דכתיב בקרא בהדיא דלמא שבעך ויבוקמן [וזהו] בקרית שמוע שחרית וערבית מש"ה חלה שזעה עליה
ול כלומר לכל דיניו דכדב הרשות וכבר כתבתי זה שם בראיות גמורות בס"ד: **עליו להשכים.** מסתברא
בל עליו שיהא הוא מעורר בדבר כשם שהוא מעורר מעכשיו. ותיתי קמ"ל חדא דבקבלה צעלמא
הוכיח לא נדר ולא שזעה ואפ"ה בדבורא צעלמא סגי דומיא דמאי דלמרינן דקבלה בלחוד מהניא
ה לכל דבר מזהו וקמ"ל נמי דעליו להשכים כדעבד קודשא בריך הוא: **ודגונו בזהו לרין עשרה בני אדם**
וקם ותגדה ולפיכך לרין עשרה להמירו ששכינה עמהם: והוא דמתנו הלכא. כלומר דמתנו
ולי האי. ואיכא דגרסי דתנו הלכתא כלומר גמרא אבל מתנו כלומר משנה בלחוד לא: **ויהיב שלמא**
עליו מן היסורין עד דמקלעין ליה עשרה וכו': ידע מאן שמסיה מהו דלישרי ליה. שהרי כל מי
ואלו מגלחין (מ"ק דף ט.) זיל לגביה דלישרי לך: **לשמוטיה שויה שנית.** מן השמים:
כשם

ממנו אל יקח הדיוטות וטוב לו שיש בצפרות דרכים ויחבל שלום מצי עשרה דגמרי הלכת דלישירי ליה. שכל מי שמנהגו בידו להסיר בדאמורין בתי"ק גבי ר"ל דשממיה הואו גברא דא' ין: בשם שא"א לבר בלא חבן. פסוק הוא (בירמיה נב) גבי חלוס דכמיז הנביא אשר אמו אמו דבר דברי אמת מה תבטן אם הכר נאום י

תוספות

לג א ב מיי פ"א מהל'
שזועות הלכה ג סמג
לארין רמא טוס"ע י"ד סי'
רג סעי' ו [וס'] ריג סעי'
: [ב]

מוסף רע"י

מִזֵּן שׁוֹנֵבֵעֵץ לִקְיִים
אֵת הַחֲצוּצָה. כִּי שֶׁלֹא יִכַּל
לִחְזוֹר צוֹ (תּוֹרָה ג:) כְּלוּמָר
מֵזֶה אֵלֶּם אֵלֶּם שֶׁמֶהֱרָ
לִקְיִים מֵזֶה כִּי שֶׁמֶהֱרָ
יִזְדָּר לִקְיִמָּה (תּוֹרָה ג:) וְהֵלֵךְ
וְזָרָה גְדוֹל כִּי וְהֵלֵךְ
מִשְׁבֵּעַ וְעוֹמֵד הָאֵל.
קס"ד דְּהֵא מִקְשָׁה שְׁאִין
הִבְדֵּר כֵּן עַל דֵּר מֵזֶה,
וְשֶׁנִּי יֵה אֲפִלְיָה לְדַעְתִּים,
וְנִפְקָא מֵינָה לִּיכְאֵל דְּנִשְׁבַּע,
וְיִמְכֹּר קִרְיָא בְּזֵלָה מִתּוֹרִין
לְקַמְעֵן (טז) דְּנֵרָל כֵּן וְהֵאֵל
עַל דֵּר מֵזֶה, וְהֵאֵל
מִיִּרְכָּא יִדְחִיָּא צִעְלָתָה
הֵאֵל (דְּמִסְתָּא בְּשִׁמָּה) וְיִדְבִּיב
שְׁלֵמָה אֲרַחָא דְּמִלְחָה
חֲמִירָא (מִלְחָה).

פי' ה'רא"ש (המשך)

[illegible]

ידע מאן שמתיה מהו
ר' יוחנן זיל לגביה דלישרי
וס יספר חלוס ואשר דברי

י' לולב אבל האי דאי בעי
 וזבעת ביטוי ושיין המרה
 מחייב משום כינות ביטוי
 חנה וזוא דחוקה לטני
 ליתן לעני הזכרין לפרנס
 כדמחמה השמחה: עילוי
 ס' כינה על ער: צירך
 להסיר בעשרה ואז הוא
 הרים הכתמה הלכה להסיר
 אויל לפרשת דרכים
 יין. עד רמקלין עשרה
 להו שלמה א"כ למה חזר
 יב שמה ק"י אלף ש"ס
 יב גמלי י' לפרנס דלפי
 שלא אפשר לבר בלא
 אחת יאמר דברי אחת כי